

Rapport da gestiun e quen 2015

M E S S A D I

dalla suprastonza communal a cussegl da vischnaunca

Preziau signur president
Preziadas signuras cusseglieras
Prezias signurs cussegliers

Quest messadi cumpeglia aschibein il rapport da gestiun sco era il quen 2015. Sco usitau ha la cumissiun da gestiun examinau da rudien il quen e discussiunau quel ensemen cul post da revisiun e cun la suprastonza communal.

La revisiun externa ei succedida conform agl onn precedent entras Confidar Fiduziaria SA. Ils revisurs Gion Friberg e Martin Caduff han examinau il quen e constatau che la contabilitad vegn menada bein, ch'ils documents necessaris ein avon maun e ch'il sistem correspunda allas pretensiuns da nies temps. Sin fundament dil pareri dalla revisiun externa e dallas examinaziuns dalla cumissiun da gestiun ei il quen vegnius repassaus communablamein dalla cumissiun da gestiun e dalla suprastanza communal. Omisdus organs recamondan al cussegl da vischnaunca d'approbar il quen 2015.

Rapport da gestiun

Il rapport da gestiun informescha detagliadamein sur dall'activitad dallas autoritads communalas. Il cussegl da vischnaunca retscheiva la versiun provisoria. Suenter la tractaziun el cussegl da vischnaunca vegn il document stampaus ella fuorma usitada, il quen en ina fuorma cumprimida.

Danovamein in bien quen

Il quen 2015 siara legrevlamein cun in ault cash-flow. Quei oreifer resultat ei d'ina vart d'attribuir alla buna disciplina da budget e da l'otra vart a plientradas tier la taglia sco era muort il fetg bien onn hidrologic tier ils tscheins d'aua e la vendita d'energia da concessiun e da participaziun.

Era futuramein duei vegnir fatg investiziuns en relaziun dil cash-flow. Quellas duein possibilizar in saun svilup e naturalmein esser persistentas. Decisiv ei igl equilibrer finanziel sur plirs onns.

Suenter haver fatg pliras amortisaziuns supplementaras dalla facultad administrativa ell'altezia da frs. 1'708'527.-- siara il quen 2015 cun expensas da frs. 17'912'079.98 ed entradas da frs. 18'185'430.38. Il resultat dil quen current munta aschia ad in surpli d'entradas da frs. 273'350.40. Las amortisaziuns totalas importan frs. 2'407'043.--. Ordlunder seresulta in cash-flow da frs. 2'169'471.--.

Il quen d'investiziun siara cun expensas da frs. 1'882'566.71 ed entradas da frs. 343'402.90, pia investiziuns nettas da frs. 1'539'163.81. Las grondas investiziuns pertuccan la sanaziun dalla Via Sogn Gions cun frs. 334'544.42, la canalisaziun e serenera cun frs. 539'969.43, la realisaziun da divers projects forestals cun frs. 265'534.61 ed il project per la meglieraziun fonsila cun frs. 49'225.45.

Las prognosas laian supponer ch'ils proxims quens communalas siaran buca pli cun tals buns resultats.

Bilanza

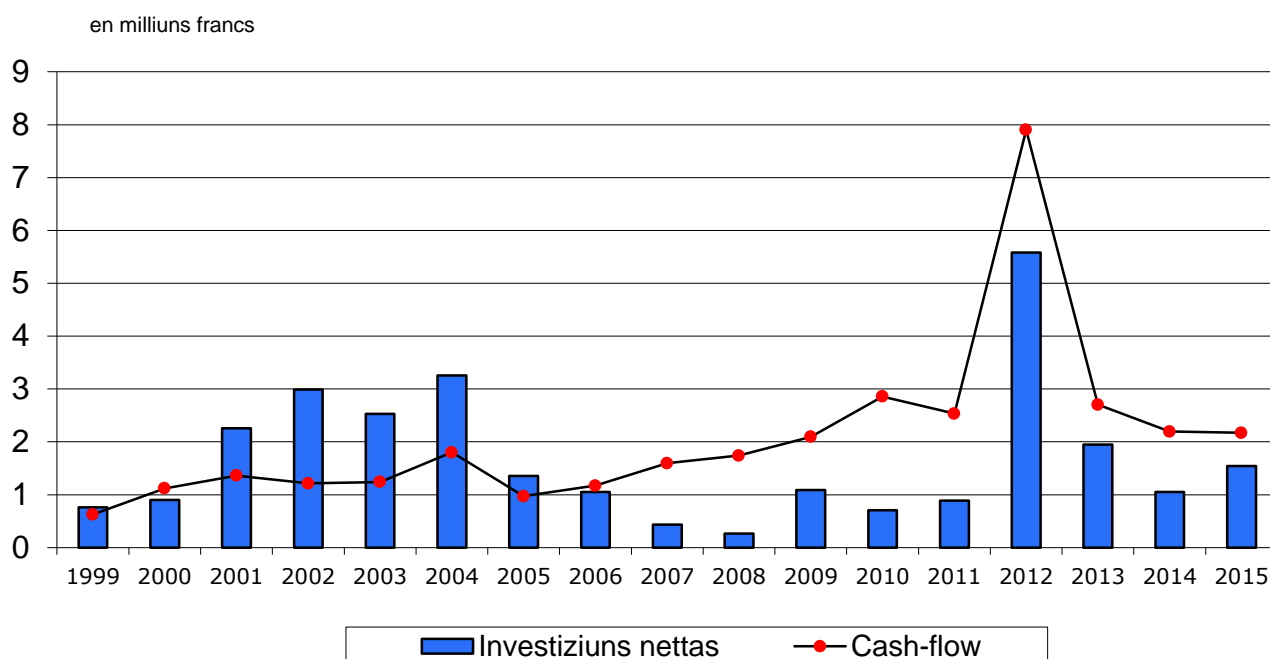
Grazia agl avanzament da finanziaziun han ils deivets saviu vegnir reduci danovamein. Il bien quen possibilitescha sper las amortisaziuns ordinarias da frs. 698'516 era las suandontas amortisaziuns supplementaras:

Conto	Summa
141.23 Via Faltscharidas	frs. 189'369.00
141.41 Via Cavardiras	frs. 72'706.25
141.59 Senda Chischliun-Scaletta	frs. 128'112.30
141.60 Uor rein d'Acletta	frs. 80'000.0
141.61 Punts	frs. 9'180.00
141.63 Project integral forestal	frs. 100'000.00
141.70 Parcadis	frs. 211'798.80
143.02 Casa da scola veglia Cons	frs. 178'601.44
143.06 Center da sport e cultura	frs. 500'000.00
146.16 Embellaziun	frs. 238'759.35

Total amortisaziuns supplementaras

frs. 1'708'527.14

Cash-flow

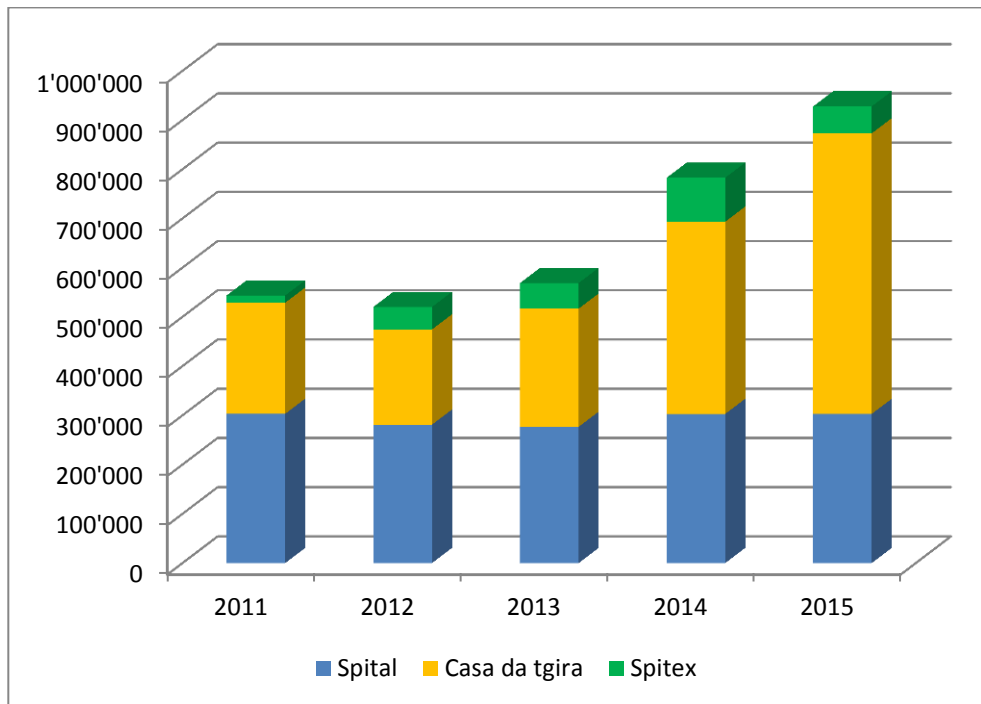
En consequenza dallas amortisaziuns supplementaras vegnan las amortisaziuns ordinarias a sereducir ils proxims onns e cheutras descargar il quens futurs.

La vischnaunca ha ils davos onns saviu reducir marcantamein il deivet bancar sin frs. 10'557'000.--. Il deivet netto per habitont ei sereducius da frs. 1'879.-- sin frs. 1'504.--. In deivet denter frs. 1'000.-- e frs. 3'000.-- vegn taxaus sco deivet mesaun. Cheutras havein nus il potenzial da realisar e financiar las futuras investiziuns.

Pil pli corrispundan las expensas ed entradas al preventiv. Aschia drova ei negin commentari, damai che quel ei gia cuntenius ellas declaraziuns tier il preventiv 2015. Nus serestrenschein perquei sin entginas explicaziuns supplementaras tier posiziuns specialas.

Quen current

4 Svilup singulas spartas da sanadad

Enviers ils cuosts per il spital ed il spitex ch'ein buca s'augmentai significantamein, ein tals per la tgira sedubliai ils davos tschun onns. Plirs motivs han menau a quei grond augment: demografia, detretschament d'incarcas cantun/vischnauncas, augment da tgira. Muort il svilup demografic stuein nus era ils proxims onns quintar cun in augment dils cuosts da sanadad. Cun crear spazi da habitar per attempai san ils cuosts da tgira vegnir reduci, perencunter vegnan quels dalla spitex a s'augmentar levamein. Plinavon havein nus ina munconza da letgs da tgira en Surselva. La SanaSurselva ei ina corporaziun da vischnauncas che ha l'incarica d'optimar la purschida da sanadad en Surselva. Quella structura corrispunda era alla finamira dil cantun da crear regiuns da sanadad cun las purschidas spital, spitex e casas da tgira. Cunzun tier las casas da tgira exista in basegns d'optimar p.ex. la cumpra da material ni in pool da personal ed emprendists. Ina visiun ei in menaschi communabel enteifer la Surselva. Dils cuosts pil spital occuoran rodund frs. 75'000.-- per survetsch d'ambulanza, agid da naschientscha e pediatria. La gronda part dils cuosts cumpeggia la cumpart dalla vischnaunca da 10% dalla pauschala per cass per habitonts da nossa vischnaunca en spital.

710 Canalisaziun e serenera (finanziaziun speciala)

Dacuort ha il cussegl da vischnaunca decidu d'augmentar las taxas per canalisaziun e serenera per 50%. Entras quella mesira quenta la vischnaunca incassar supplementarmein rodund frs. 240'000.-- ad onn. Il deficit dil menaschi canalisaziun e serenera munta 2015 a frs. 253'241.42. Cun las plientradas sa igl actual deficit dil menaschi vegnir curclaus. Per saver crear reservas per futuras investiziuns ei in augment considerabel dallas taxas da diever ils proxims onns inevitabels.

811.314.00 Donns d'ual
 811.461.00 Contribuziuns per donns d'ual

Ils 3 da november 2014 ha la constellaziun dall'aura dil sid purtau fetg bia plievgia. Enteifer 24 uras ein bunamein 100 liters aua per m² vegni a tiara. Il cunfin da neiv ei curdaus da 2'000 m.s.m. all'entschatta giu sin 1'000 m.s.m. la sera dils 5 da november 2014. En cumbinaziun cul terren buca schelau ha ei dersch fetg bia plontas. Era igl orcan Niklas la fin mars 2015 ha aunc inagada derschiu in grond quantum lenna, aschia ch'il diember final ei staus tier biebein 21'600 m³ (cun scorsa). Quei corrispunda a sis tagls annuals.

Il quantum da lenna derschida sereparta sco suonda:

Schetga da Madernal, Runfoppa, Uaul Run	6'930 m ³
Crest dil Peter, Plaun Menisch	7'363 m ³
Bostg, Garmischeras, Cavorgia	2'531 m ³
Sonduritg, Cumiera	347 m ³
Caischavedra, Cavardiras	1'457 m ³
Tagl segirtad Via Clausta	47 m ³

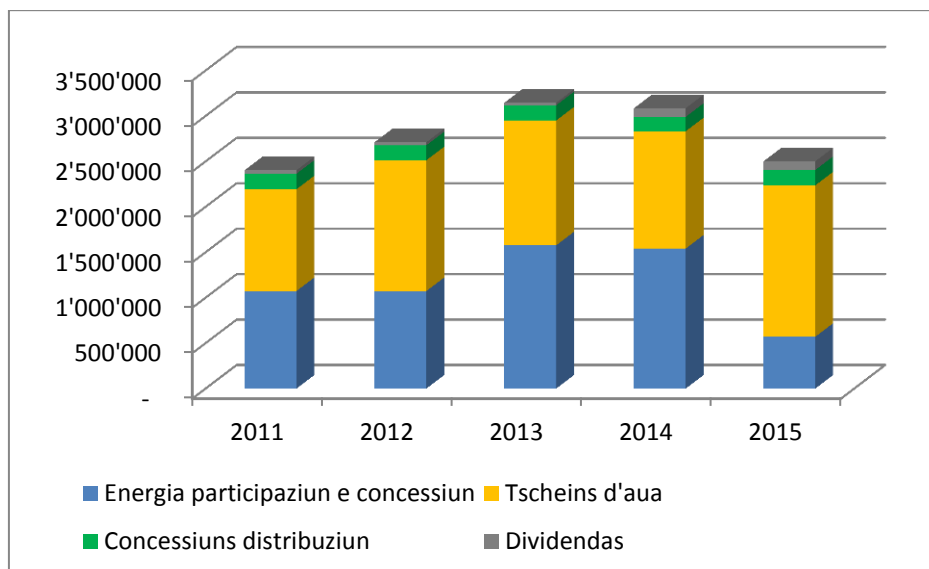
Ina cumparegliaziun dallas cefras culs quens annuals ei buca pusseivla, cun quei che ton ils cuosts sco era las entradas serepartan sur treis onns.

Ils cuosts per m³ per rumir la lenna muntan en media a frs. 168.89 ni totalmein 3.154 milliuns francs. Quels aults cuosts ein motivai, cun quei ch'ins ha ord motivs da schanegiar igl uaul stuiu sglular la plipart dalla lenna. Ils bass prezis da lenna e la decisiun dalla Banca naziunala svizra da sligiar il cuors minimal digl euro han effectuau ina sperdita da 20 - 30% tier la vendita da lenna. Il recav munta a frs. 57.73 per m³ ni totalmein ad 1.077 milliuns francs. Senza considerablas subvenziuns per ils donns d'ual da 2.197 milliuns francs fuss resultau in ault deficit. Cun lavurs da manteniment exequidas ni previdas vid las vias d'ual da rodond frs. 90'000.-- seresulta in quen quasi ulivau.

Ils uauls ein uss pli periclitai ed exponi per donns entras il bau-scorsa, donns da vent ni neiv. Dil grond quantum lenna derschida seresulta che nos uauls ein vegls e necessaris da vegnir regiuvinai. Quei ei denton mo pusseivel cun in'avertura corrispudenta. In special engraziament als organs forestals cun forester Simon Cathomen per lur grond engaschi.

86 Energia

Las entradas dallas ovras hydraulicas ei ina petga decisiva per nies tenercasa finanziel.

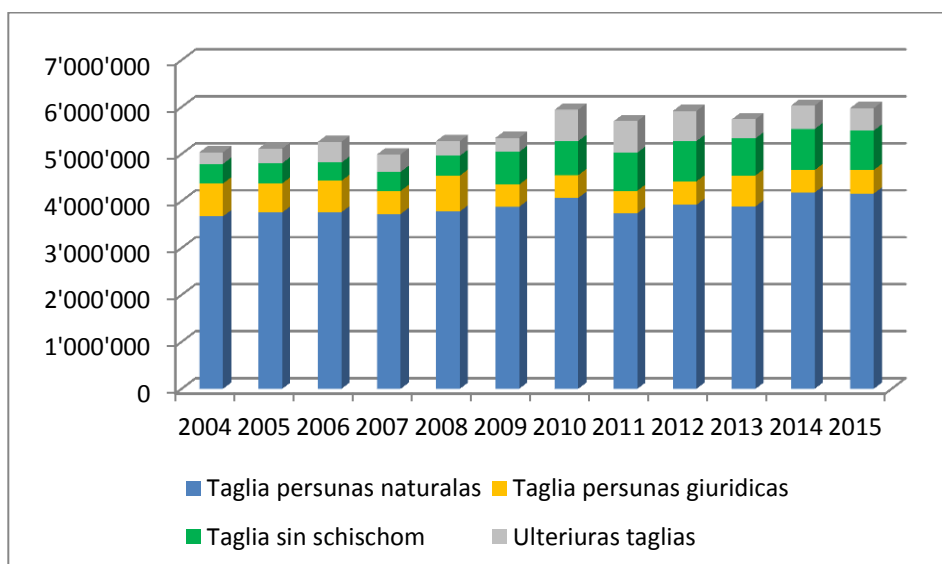

2012 han las vischnauncas da Sumvitg e Mustér obteniu mintgamai frs. 5'335'519.-- sco recumpensa per il retourn a tschep dall'Ovra Russein. Duront il temps da baghegiar ein ils cuosts annuals vegni reparti sils partenaris. Per ils onns 2013 e 2014 ha la vischnaunca contribuì sia cumpart da frs. 494'904.--. Per igl onn hidrolgic 2014/15 ha la vischnaunca vendiu sia cumpart dall'energia ord l'Ovra Russein all'Axpo Hydro Surselva cun in gudogn minimal dad 1.2 rp./kWh. Naven digl 1. d'october 2015 veda l'Ovra Russein sia energia alla Swissgrid, la quala recumpensescha l'energia (KEV) cun 11.7 rp./kWh. Quei corrispunda al prezi dubel dils cuosts da produziun. Cunquei croda futuramein l'entrada ord la vendita dall'energia da participaziun e perencunter s'augmenta la dividenda marcantamein. Cheutras san tuts partenaris profitar da pli grondas entradas.

L'altezia dils tscheins d'aua dependa d'ina vart digl onn hidrologic sco era dil tscheins d'aua maximal (frs. 100.-- per kWh prestaziun brutta, naven 2016 frs. 110.--). Cheu savein nus quintar cun entradas da rodond 1.2 - 1.5 milliuns francs per onn. A vesta dil fetg bass prezi d'energia sin la fiera internaziunala (2-5 rp./kWh) vegn il model d'indemnisaziun dil tscheins d'aua mess en damonda. Il cantun Grischun incassescha annualmein rodond 120 milliuns francs tscheins d'aua. La mesadad da quella summa obtegnan las vischnauncas tenor il quantum d'aua e la pendenza dil flum. Per kilowat munta quei in'indemnisaziun da frs. 110.-- ni 1.65 rp. per kilowat produciu. Sch'ils cantuns ed ils concerns d'energia secunvegnan buca entochen la fin 2019, decida il parlament federal l'altezia dil tscheins d'aua. Actualmein ein plirs models en discussiun p.ex. l'altezia sedrezza al prezi da fiera, ina cumpart fundamentala e l'autra tenor il prezi da fiera. En mintgacass vegnan las indemnisaziuns sbassadas marcantmein. Era la repartiziun dil tscheins d'aua denter cantun e las vischnauncas vegn messa en damonda.

Ina sparta impurtanta ein las entradas ord la vendita d'energia (cunzun energia da participaziun). Deplorablamein ei il prezi per la vendita d'energia sesminuius marcantamein ils davos onns. La consequenza dils prezis fetg bass ei che la produziun d'energia entras nossas ovras hydraulicas caschuna pli aults cuosts per kWh. Corrispudentamein savein vender nossa energia da participaziun cun ina marscha minimala da rodond 0.6 rp./kWh. Aschia porta la sparta „Energia ORA“ futuramein entradas nettas da mo pli frs. 120'000.-- enstagl sco ils davos tschun onns dad 1.5 milliuns francs per onn. El quen 2015 figurescha il quen final da 2014, quei che ha giu per consequenza plientradas buca budgetadas.

900 Svilup taglias communalas

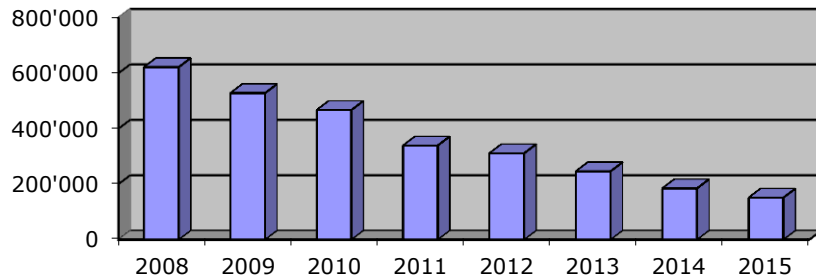

Las entradas da taglia communalas s'varieschan buca grondamein dad onn tier onn. La petga principala ein las taglias da personas naturalas. Quella secumpona da taglia sin entrada, sin facultad, sin cumpensaziun da capital ed alla fontauna. Cun igl augment dil pei da taglia - ch'ei

s'effectuaus 2010 - ein las entradas s'augmentadas. L'altezia dalla taglia alla fontauna ei dependenta dil diember da stagiunaris. La taglia da personas giuridicas ei perencunter sereducida ils davos onns, quei ch'ei d'attribuir alla reduziun dil pei da taglia ed alla revisiun dalla lescha cantunala da taglia. Las ulteriuras taglias ein suttapostas annualmein a grondas midadas. Cheu ei la taglia sin scumiada da maun l'entrada principala.

94 Tscheins

Grazia alla reduziun dils deivets bancars e dils tscheins historicamein fetg bass han ils tscheins passivs saviu vegnir reduci marcantamein ils davos siat onns sin biebein ina tiarza.

Las entradas da tscheins (frs. 220'754.--) ein era stadas 2015 pli aultas che las expensas da tscheins (frs. 151'633.--). Quei ei ina situaziun unica.

980.330.01 Sperdita da debiturs

La vischnaunca ha gia dapi decennis vendiu la gronda part dalla lenna en l'Italia sura. Entras ina recessiun ell'Italia han divers quens pendants digl onn 2011 buca saviu vegnir pagai cumpleinamein. La promptadad da pagar ei denton avon maun, aschia che singuls pagaments ein succedi. Muort las schliatas perspectivas economicas ed il bien quen 2015, vegn il dabien restont da frs. 115'028.-- amortisauus cumpleinamein. La vischnaunca vegn denton vinavon a sespruar d'incassar ils dabiens.

Credits supplementars

La suprastonza communal ed il cussegl da vischnaunca han concediu el decuors digl onn 2015 credits supplementars enteifer il quen current egl import brutto da frs. 247'300.-- ed el quen d'investiziun ella summa da brutto frs. 327'800.--. Las posiziuns che cuntegnan in credit supplementar ein sco usitau marcadadas el preventiv 2015 cun ina steila (*).

Consideraziuns finalas

Grazia ad entradas supplementaras (energia/tscheins d'aua) ed ina buna disciplina da budget savein nus registrar in fetg bien quen. Muort grevezias geograficas e topograficas sto la vischnaunca impunder grondas summas ell'infrastructura (canalisaziun, aua e vias). Quellas investiziuns necessarias limiteschon il spazi per ulteriuras investiziuns. Impurtont ei da saver mantener a media vosta igl equiliber finanziar denter las investiziuns ed il cash-flow (surpli entradas ed amortisaziuns).

Propostas

En concordanza cun la cumissiun da gestiun

propone

la suprastanza communal a cussegl da vischnaunca:

1. d'approbar il rapport da gestiun ed il quen 2015;
2. da suttametter il quen 2015 al referendum facultativ conform agl art. 21, lit. a dalla constituziun communal.

Suprastanza communal Disentis/Mustér

Il president:

Francesco Cajacob

Il canzlist:

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 5 d'avrel 2016

- survesta dil quen 2015
- quen current e quen d'investiziun 2015
- bilanza pils 31-12-2015
- quen dalla circulaziun dils mieds finanziaals
- quen 2015 e bilanza dil Center da sport e cultura
- rapport dalla cumissiun da gestiun
- rapport da gestiun 2015